

Μνημόνιο, Ανταγωνιστικότητα και Επενδύσεις

Η κυβέρνηση ανέλαβε να εφαρμόσει ένα τρίτο κατά σειρά τριετές μνημόνιο που συνοδεύεται από χρηματοδότηση ύψους €86δισ. Έχοντας σπαταλήσει έξι μήνες σε μία στείρα διαπραγμάτευση, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επί τέλους αντελήφθη ότι η συμφωνία με τους πιστωτές ήταν απείρως προτιμότερη από την άτακτη χρεοκοπία ή τη συνέχιση της αβεβαιότητας που βύθισε την οικονομία σε ύφεση και οδήγησε σε *capital controls*. Η νέα συμφωνία περιλαμβάνει μέτρα λιτότητας (ασφαλιστικό, φορολογία) και πολιτικά δύσκολες μεταρρυθμίσεις προς την κατεύθυνση της απελευθέρωσης της οικονομίας από τον κρατικό παρεμβατισμό και τις πελατειακές πρακτικές. **Τέτοια μέτρα είναι οι ιδιωτικοποιήσεις, το άνοιγμα των επαγγελμάτων, η άρση ρυθμιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό (εργαλειοθήκη ΟΟΣΑ) και η μείωση της γραφειοκρατίας στην αδειοδότηση και λειτουργία των επιχειρήσεων.** Εκεί εντάσσεται επίσης η ενίσχυση της ανεξαρτησίας της Γενικής Γραμματείας δημοσίων εσόδων και των ρυθμιστικών αρχών που προωθούν τον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό (ΡΑΕ, ΕΕΤΤ, επιτροπή ανταγωνισμού), ώστε να αποφεύγονται οι πελατειακές παρεμβάσεις στο έργο τους. Απώτερος στόχος αυτών των μεταρρυθμίσεων είναι η οικοδόμηση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου, προσανατολισμένου προς τις επενδύσεις και τις εξαγωγές αντί για το χρεοκοπημένο μοντέλο του κρατισμού και της κατανάλωσης με δανεικά. **Το ερώτημα είναι κατά πόσο η κυβέρνηση διαθέτει την διαχειριστική ικανότητα και την βούληση να παραμερίσει τις ιδεοληψίες της για να φέρει σε πέρας ένα φιλελεύθερο πρόγραμμα που αυξάνει τις δυνάμεις της αγοράς και μειώνει τις κρατικές παρεμβάσεις στην οικονομία. Τα πρώτα δείγματα γραφής μετά την «κωλοτούμπα» του κ. Τσίπρα και την υπογραφή του τρίτου μνημονίου δεν είναι καλά.**

Δύο πρόσφατες κυβερνητικές ενέργειες, η απομάκρυνση της Γ.Γ. Εσόδων κ. Σαββαΐδου και η απόπειρα χειραγώγησης των ΜΜΕ μέσω του νομοσχεδίου για την αδειοδότησή τους, παρακάμπτοντας το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, δίνουν σαφές στίγμα ότι η κυβέρνηση δεν πιστεύει στις ανεξάρτητες αρχές αλλά στην κρατικά ρυθμιζόμενη οικονομία. Αντί να συρρικνώσει το υπερτροφικό Δημόσιο η κυβέρνηση αναζητεί νέα έσοδα για να το συντηρήσει. **Ύστερα από έξι μήνες «σκληρής διαπραγμάτευσης», το αλαλούμ με την αναζήτηση ισοδυνάμων για να προστατευτούν τα «λαϊκά στρώματα» (ψηφοφόροι του Σύριζα) από την φορο-καταιγίδα συνεχίζεται.** Μετά την κοινωνική κατακραυγή που προκάλεσε η πρόταση επιβολής ΦΠΑ 23% στην ιδιωτική παιδεία ως ισοδύναμο για να αποτραπεί η αύξηση του ΦΠΑ στο μοσχαρίσιο κρέας, η κυβέρνηση αντιπρότεινε την φορολογία των παιγνίων του ΟΠΑΠ και την επιβολή ειδικού φόρου κατανάλωσης στο κρασί. Αντί να πάρει μέτρα για την καταπολέμηση του

παράνομου τζόγου και του παραεμπορίου κρασιού που διακινείται χωρίς τιμολόγια, η κυβέρνηση προτείνει με απίστευτη προχειρότητα νέους φόρους για να κλείσει τρύπες στον προϋπολογισμό, χωρίς να έχει επαφή με τη παραγωγική βάση της χώρας. Ο ΟΠΑΠ προειδοποιεί ότι ο φόρος θα υποσκάψει τα κρατικά έσοδα και θα λειτουργήσει υπέρ του παράνομου τζόγου, ενώ ο Σύνδεσμος Ελληνικού Οίνου καταγγέλλει ότι η επιβολή πρόσθετου φόρου στο κρασί θα μειώσει την ανταγωνιστικότητα ενός από τους ελάχιστους κλάδους που κατάφεραν να αυξήσουν το μερίδιο αγοράς που κατέχουν στην Ελληνική και την παγκόσμια αγορά στη διάρκεια της κρίσης.

Στη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας η Ελλάδα βρίσκεται στην 144η θέση, στο πτωχεντικό δίκαιο στην 54η θέση και στην εφαρμογή των συμβολαίων στην 132η.

Το Σάββατο η κυβέρνηση πρέπει να καταθέσει στη Βουλή τον προϋπολογισμό του 2016, και αμέσως μετά το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πρόγραμμα με όλα τα μέτρα που προτείνει για να μετατρέψει σταδιακά το φετινό πρωτογενές έλλειμμα 0.25% του ΑΕΠ σε πλεόνασμα 3.5% από το 2018 και μετά. Πέρα από την αναμόρφωση του ασφαλιστικού, που αποτελεί μνημονιακή υποχρέωση, η κυβέρνηση δεν έχει εξαγγείλει κανένα μέτρο περιστολής των δαπανών. Αντίθετα, προτείνει νέους φόρους για να αποφύγει επίπονες μεταρρυθμίσεις. **Αν η κυβέρνηση πιστεύει στην ισονομία, θα πρέπει να ξεκινήσει την μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού καταργώντας την επιδότηση του ταμείου της ΔΕΗ με 600 εκ. ευρώ ετησίως από τους φορολογούμενους.** Θα πρέπει επίσης να καταργήσει το αγγελιόσημο -το κατ'εξοχήν σύνδρομο του πελατειακού κράτους- που χρηματοδοτεί το ταμείο των δημοσιογράφων επιβαρύνοντας τους καταναλωτές, αντί να διαβεβαιώνει την Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Συντακτών (ΠΟΕΣΥ) ότι τίποτε δεν πρόκειται να αλλάξει. Θα πρέπει τέλος να εγκαταλείψει την ιδέα να αυξήσει τις ήδη υψηλές εργοδοτικές εισφορές, που θα επιβαρύνει το κόστος εργασίας και θα βλάψει τους ανέργους.

Μέχρι στιγμής η κυβέρνηση έχει αυξήσει αντί να μειώσει τις κρατικές δαπάνες. Επιβάρυνε τις τράπεζες με νέες κεφαλαιακές ανάγκες λόγω της επιστροφής στην ύφεση, της αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων και της επιβολής *capital controls*. **Επαναπροσέλαβε στο δημόσιο όσους απολύθηκαν από την κυβέρνηση Σαμαρά, προσέλαβε και άλλους εκπαιδευτικούς ενώ χιλιάδες παραμένουν αποσπασμένοι σε διάφορες κρατικές υπηρεσίες, και επιδότησε με 30 εκ. ευρώ την παγίως ζημιογόνο Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης.** Το κράτος χρειάζεται νέες δομές, όχι νέες προσλήψεις. Όπως δεν κουράζεται να επαναλαμβάνει ο κ. Στέφανος Μάνος, στην πρωτοβάθμια παιδεία στην Ελλάδα αναλογούν 106,4 δάσκαλοι σε χίλιους μαθητές, στη Γαλλία 52,9, στη Γερμανία 62,5, στην Ολλανδία 63,3 (πηγή:

Eurostat). Τα κενά στα σχολεία δεν πρέπει επομένως να καλυφθούν με νέες προσλήψεις αλλά με δραστικές αναδιατάξεις. Χρειαζόμαστε μικρότερο κράτος, με λιγότερους φόρους, για να μεταφερθούν πόροι στον παραγωγικό, εξωστρεφή ιδιωτικό τομέα -την κινητήρια δύναμη της οικονομίας. **Το κράτος πρέπει να έχει επιτελικό ρόλο, όχι να είναι κράτος-παραγωγός.** Όλες οι μετρήσεις δείχνουν ότι οι ιδιώτες μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες καλύτερα και φθηνότερα από το κράτος, είτε αυτές είναι υπηρεσίες υγείας, αποκομιδή σκουπιδιών, ή παιδικοί σταθμοί. **Ο ρόλος του κράτους δεν είναι να παράγει αυτές τις υπηρεσίες αλλά να επιδοτεί αυτούς που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να τις πληρώσουν.** Αυτή η συζήτηση άνοιξε επί υπουργίας κ. Μητσοτάκη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, αλλά έκλεισε πρώιμα με την επαναπρόσληψη των καθαριστριών που είχαν αντικατασταθεί από ιδιωτικά συνεργεία με πολύ χαμηλότερο κόστος. Λόγω ιδεοληψίας, η κυβέρνηση δεν σκοπεύει να την ξαναανοίξει.

Η πρόσφατη έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ανταγωνιστικότητα "Doing Business Report 2016" κατατάσσει την Ελλάδα στην 60ή θέση μεταξύ 189 χωρών, επισημαίνει όμως ότι κάποιοι επί μέρους δείκτες βρίσκονται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα στη χώρα μας. **Στη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας η Ελλάδα βρίσκεται στην 144η θέση, στο πτωχευτικό δίκαιο στην 54η θέση και στην εφαρμογή των συμβολαίων στην 132η.** Η μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας είναι χρονοβόρα και ακριβή διαδικασία, ενώ το κτηματολόγιο απέχει πολύ από την ολοκλήρωσή του. Στην Ελλάδα η πτωχευτική διαδικασία καταφέρνει να εισπράξει 34,9 σεντς στο ευρώ κατά μέσο όρο από μια επιχείρηση σε καθεστώς πτώχευσης, σε σύγκριση με 90,1 στη Φινλανδία, 83,7 στη Γερμανία, και 73,4 στην Πορτογαλία. **Η εφαρμογή συμβολαίων είναι προβληματική λόγω καθυστερήσεων στην απονομή δικαιοσύνης.** Εμπορικές διαφωνίες παίρνουν κατά μέσο όρο 1.580 μέρες για να επιλυθούν, περισσότερο από σχεδόν οποιαδήποτε άλλη χώρα στον κόσμο.

Το ερώτημα είναι αν η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ θα συσπειρώσει τις δυνάμεις του εκσυγχρονισμού ή τους βολεμένους του status quo που αντιδρούν στις μεταρρυθμίσεις.

Η Ελλάδα δεν θα μπορέσει να γίνει πόλος έλξης επενδύσεων αν αυτοί οι δείκτες δεν βελτιωθούν σημαντικά. **Για να γίνει αυτό, πρέπει να απλοποιηθεί σημαντικά και να βελτιωθεί το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις επενδύσεις, την αδειοδότηση των επιχειρήσεων, την φορολογική νομοθεσία, και την λειτουργία του Δημοσίου και της Δικαιοσύνης.** Θα πρέπει επίσης να μειωθεί η φορολογία των επιχειρήσεων και το κόστος

της ενέργειας. Η τελική τιμή ρεύματος που πληρώνει μια Γερμανική βιομηχανία είναι 39 ευρώ η μεγαβατώρα, ενώ η αντίστοιχη Ελληνική βιομηχανία πληρώνει πάνω από 76 ευρώ τη μεγαβατώρα, δηλ. έχουμε σχεδόν διπλάσιο κόστος ενέργειας από τη Γερμανία. **Με αυτά τα δεδομένα οι Ελληνικές βιομηχανίες δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στον διεθνή ανταγωνισμό.** Η κυβέρνηση μοιράζει διαβεβαιώσεις για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος χωρίς να έχει κάνει κανένα απολύτως βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Το αποτέλεσμα είναι η απουσία οποιασδήποτε αναπτυξιακής προοπτικής. **Αντίθετα με ό τι πιστεύει η κυβέρνηση, το πρόβλημα της Ελληνικής οικονομίας δεν είναι το ύψος του χρέους και η λιτότητα αλλά η κατάρρευση της παραγωγής.** Όσο και να μειωθεί το χρέος θα ξαναδημιουργηθεί αν η οικονομία δεν μπει σε αναπτυξιακή πορεία και δεν σταματήσει να παράγει ελλείμματα. **Μέχρι το 2010 που χρεοκοπήσαμε, δανειζόμασταν τεράστια ποσά για κατανάλωση ενώ η ανταγωνιστικότητα υποχωρούσε σταθερά.** Την εποχή των μνημονίων όλες οι κυβερνήσεις επέλεξαν τον δρόμο των φορο-επιδρομών, των οριζόντιων περικοπών και της καθυστέρησης πληρωμών του Δημοσίου - **πόρους που το κράτος απομύζησε από τον ιδιωτικό τομέα που διαρκώς συρρικνώνεται.** Η αναδιάρθρωση της οικονομίας προς την εξωστρέφεια καθυστέρησε λόγω των αγκυλώσεων που δημιούργησε η προσπάθεια διατήρησης των κομματικών ισορροπιών του δικομματισμού. **Το ερώτημα είναι αν η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ θα συσπειρώσει τις δυνάμεις του εκσυγχρονισμού ή τους βολεμένους του *status quo* που αντιδρούν στις μεταρρυθμίσεις.** Το γεγονός ότι η κυβέρνηση δεν έχει την κυριότητα του προγράμματος είναι κακός προάγγελος όσων έπονται. Δηλώνοντας ότι ψηφίζει έξωθεν επιβεβλημένα μέτρα που δεν επιθυμεί ούτε πιστεύει, δεν πείθει κανέναν ότι τα μέτρα είναι απαραίτητα για να ορθοποδήσει η οικονομία και να σταματήσει να ζητάει δανεικά από τους Ευρωπαίους. **Αν η προσπάθεια αποτύχει λόγω αντιδράσεων και κοινωνικής αναταραχής, υπάρχουν δύο σενάρια: κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας ή Grexit.** Το μόνο σίγουρο είναι ότι τέταρτο μνημόνιο δεν θα υπάρξει.